

دستور جلسه
عنوان: تنقیح مقررات حاکم، تعریف حوزه فعالیت و ساماندهی تشکل‌های اقتصادی
مرجع طرح موضوع: فراکسیون تشکل‌های اتاق ایران
زمان برگزاری جلسه: ۱۴۰۳/۱۰/۰۵
تعداد صفحات دستور جلسه: ۴ صفحه
شرح موضوع: <p>تشکل اقتصادی به موجب بند ب از ماده ۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تشکل‌هایی هستند که «به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی اعضاء و ساماندهی فعالیت و بهبود وضعیت اقتصادی اعضاء اعم از حقیقی و حقوقی، به موجب قانون و یا به صورت داوطلبانه توسط مدیران صنایع و معادن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات و نیز صاحبان کسب یا پیشه یا حرفه و تجارت نزد اتاق‌ها یا سایر مراجع قانونی ثبت شده یا می‌شوند».</p> <p>به موجب ماده ۵ همین قانون و تبصره ۱ ذیل آن:</p> <p>(۱) اتاق‌ها مکلفند فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی را تهیه و تغییرات آن را اعلام نمایند؛</p> <p>(۲) اتاق‌ها موظفند در آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که فاقد تشکل فعال می‌باشند، برای ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال زمینه‌های لازم را ایجاد کنند؛</p> <p>(۳) اتاق‌ها موظفند در فعالیت‌هایی که تشکل‌های موازی وجود دارد، زمینه ادغام، شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام تشکل‌های موازی را فراهم نمایند؛</p> <p>(۴) اتاق‌ها موظفند در فعالیت‌های صادرات غیرنفتی با ایجاد انسجام، هماهنگی و تقسیم کار، از فعالیت موازی تشکل‌ها جلوگیری کنند؛ و</p> <p>(۵) همه تشکل‌های اقتصادی موظفند در اجرای احکام این ماده با اتاق‌ها همکاری کنند.</p> <p>بر اساس تبصره ۲ ماده ۴ قانون قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی «به منظور اجرائی شدن احکام ماده (۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی در راستای ساماندهی، ایجاد، ثبت و اعلام فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی، سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با مشورت شورای گفت و گو آیین‌نامه اجرایی آن را تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند. اتاق ایران موظف است ضمن انجام اقدامات لازم جهت عضویت فراگیر فعالان اقتصادی در این اتاق، کارت عضویت و تمدید آن را بدون دریافت چهار در هزار سود سالانه، موضوع ماده (۱۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، صادر کند.» همچنین آیین‌نامه اجرایی این ماده مصوب ۱۴۰۰/۲/۱ هیئت‌وزیران کارگروهی متشکل از اتاق‌ها و با حضور (بدون حق رأی) نمایندگان تام‌الاختیار وزارتخانه‌های کشور، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، مرکز آمار ایران و کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران را تشکیل داده و ساز و کارهای ادغام، یکپارچه‌سازی، شبکه‌سازی و انسجام تشکل‌های اقتصادی را تعریف نموده است. به موجب ماده ۶ این آیین‌نامه و تبصره ذیل آن:</p> <p>(۶) در زمان اعلام فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی، در صورتی که برای یک فعالیت اقتصادی چند تشکل موازی وجود داشته باشد، مراتب توسط کارگروه به تشکل‌های مذکور و مراجع قانونی ثبت آنها اعلام می‌شود تا اقدامات لازم برای ادغام، یکپارچه‌سازی و شبکه‌سازی آنها ظرف دو ماه صورت پذیرد.</p> <p>(۷) پس از ادغام، یکپارچه‌سازی و شبکه‌سازی تشکل‌های اقتصادی، کلیه فرآیندهای اجرایی و تغییرات لازم ظرف سه ماه با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط طبق قوانین و مقررات صورت می‌گیرد.</p> <p>نهایتاً به موجب ماده ۱۵ آیین‌نامه گزارش اقدامات و عملکرد مربوط به این آیین‌نامه در پایان هر سال توسط کارگروه به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه می‌شود.</p> <p>مقررات حاکم:</p>

محدوده فعالیت تشکل‌ها براساس قوانین بالادستی حاکم بر آنها، مطابق آیین‌نامه اجرایی «تبصره ۲ ماده ۴ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» مصوب ۱۴۰۰/۲/۱ هیئت‌وزیران به شرح زیر است:

الف- تشکل‌های ثبت‌شده در وزارت صنعت، معدن و تجارت: انجمن‌های تخصصی صنایع همگن مطابق مصوبه شماره ۱۶۶۸۰/۱۲/۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۱۲ شورای عالی اداری و آیین‌نامه «تاسیس انجمن‌های تخصصی صنایع همگن» مصوب مورخ ۱۳۷۸/۴/۹، تشکل غیر صنفی است که برای مقاصد علمی و تخصصی ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC)، در سطح استان فعالیت می‌نماید.

ب- تشکل‌های ثبت‌شده در وزارت جهاد کشاورزی: انجمن‌های تخصصی کشاورزی مطابق ماده ۵ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۵/۶ و بند خ از ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی «قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی» مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۶، در دو سطح فعالیت می‌نمایند:

ب-۱- انجمن تخصصی کشاورزی استان: به شرط برخوردار بودن از حداقل ۲۰ فعال اقتصادی فعال ذیل یک طبقه (با کد سطح چهار) از بخش A طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC).

ب-۲- انجمن تخصصی کشاورزی ملی: به شرط عضویت حداقل ۱۶ انجمن تخصصی-صنفی کشاورزی استان.

پ- تشکل‌های ثبت شده در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی: کانون‌ها و انجمن‌های صنفی کارفرمایی موضوع ماده ۱۳۱ قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ و آیین‌نامه «چگونگی تشکیل و حدود وظایف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های صنفی کارگری و کارفرمایی و کانونهای مربوط» در حیطه مسایل مربوط به روابط کار در سه سطح فعالیت می‌نمایند:

پ-۱- انجمن صنفی کارفرمایی استان: به شرط برخوردار بودن از حداقل ۱۰ کارفرما در یک استان که ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) فعالیت می‌نمایند.

پ-۲- انجمن صنفی کارفرمایی فراگیر: چنانچه قابلیت تشکیل انجمن صنفی کارفرمایی برای حداقل ۱۰ کارفرما که ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) فعالیت می‌نمایند، در سطح یک استان امکان‌پذیر نباشد و با تایید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

پ-۳- کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی: مجموعه‌ای از حداقل پنج انجمن صنفی کارفرمایی فعال ذیل یک دسته (با کد سطح دو) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC).

ت- تشکل‌های عضو اتاق اصناف ایران: اتحادیه‌های صنفی موضوع قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ زیر نظر اتاق اصناف ایران ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) در سه سطح فعالیت می‌نمایند و نمایندگی از افراد صنفی را در حوزه‌های تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع و خدمات به نحوی که محصول یا خدمات خود را به مصرف‌کننده عرضه دارند و قانون خاص دیگری فعالیت ایشان را پوشش نداده باشد، بر عهده دارند:

ت-۱- اتحادیه صنفی شهرستان: به شرط برخوردار بودن از حداقل نصاب مندرج در تبصره ۲ یا به ترتیب مقرر در تبصره‌های ۴ و ۵ ماده ۲۱ قانون نظام صنفی کشور.

ت-۲- اتحادیه صنفی استان: به ترتیب مقرر در تبصره ۶ ماده ۲۱ قانون نظام صنفی کشور.

ت-۳- اتحادیه صنفی کشوری: به ترتیب مقرر در تبصره ۷ ماده ۲۱ قانون نظام صنفی کشور.

ث- تشکل‌های عضو اتاق تعاون ایران: اتحادیه‌های تعاونی موضوع فصل هفتم قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۳/۲/۱۷ ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) در حوزه‌های بخش تعاونی در سه سطح فعالیت می‌نمایند:

ث-۱- اتحادیه تعاونی شهرستان

ث-۲- اتحادیه تعاونی استان

ث-۳- اتحادیه تعاونی سراسری

ج- **تشکل های عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران:** تشکل های اقتصادی موضوع ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳/۹/۱۵ فعالیت می نمایند:

ج-۱- **تشکل استانی:** هر تشکل اقتصادی عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با یکی از عناوین گروه «انجمن»، «اتحادیه»، «سندیکا»، «گروه»، «مجمع»، «جامعه»، «خانه»، «سازمان» یا «شورا»، به شرط برخوردار بودن از ۱۰ فعال اقتصادی در یک استان که ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه بندی استاندارد بین المللی کلیه فعالیت های اقتصادی (ISIC) فعالیت می نمایند.

ج-۲- **تشکل ملی:** هر تشکل اقتصادی عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با یکی از عناوین «انجمن»، «اتحادیه»، «سندیکا»، «گروه»، «مجمع»، «جامعه»، «خانه»، «سازمان» یا «شورا»، که بنا بر ویژگی خاص، امکان تشکیل تشکل استانی را ندارند، به شرط برخوردار بودن از ۱۰ فعال اقتصادی در سطح کشور که ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه بندی استاندارد بین المللی کلیه فعالیت های اقتصادی (ISIC) فعالیت می نمایند.

ج- **تشکل سراسری:** مجموعه ای از حداقل ۱۰ انجمن تخصصی صنایع همگن، انجمن صنفی کارفرمایی استان، اتحادیه صنفی استانی یا شهرستانی، اتحادیه تعاونی استانی یا شهرستانی و یا تشکل استانی عضو اتاق ایران که ذیل حداقل یک طبقه (با کد سطح چهار) از طبقه بندی استاندارد بین المللی کلیه فعالیت های اقتصادی (ISIC) با یکی از عناوین «انجمن سراسری»، «اتحادیه سراسری»، «سندیکای سراسری»، «مجمع سراسری»، «نظام سراسری» یا «شورای سراسری» فعالیت می نماید، تشکل سراسری آن فعالیت محسوب می گردد. تشکل های سراسری موسسات مستقل غیر دولتی، غیر سیاسی، غیر انتفاعی، دارای شخصیت حقوقی مستقل و عضو محور می باشند، توسط اعضا اداره می گردند و به اعضا یا به نمایندگی از اعضای خود خدمت می کنند و در صورت عضویت در اتاق ایران از مزایا و پوشش های حمایتی اتاق ایران برخوردار خواهند بود.

ح- **فدراسیون:** مجموعه ای از حداقل سه انجمن تخصصی کشاورزی ملی، انجمن صنفی کارفرمایی فراگیر، اتحادیه صنفی کشوری، اتحادیه تعاونی سراسری، تشکل ملی عضو اتاق ایران و یا تشکل سراسری که ذیل یک دسته (با کد سطح دو) از طبقه بندی استاندارد بین المللی کلیه فعالیت های اقتصادی (ISIC) با یکی از عناوین «فدراسیون» یا «کانون» فعالیت می نماید، فدراسیون آن فعالیت محسوب می گردد. فدراسیون ها موسسات مستقل غیر دولتی، غیر سیاسی، غیر انتفاعی، دارای شخصیت حقوقی مستقل و عضو محور می باشند، توسط اعضا اداره می گردند و به اعضا یا به نمایندگی از اعضای خود خدمت می کنند و در صورت عضویت در اتاق ایران از مزایا و پوشش های حمایتی اتاق ایران برخوردار خواهند بود.

خ- **کنفدراسیون:** مجموعه ای از حداقل نصف به اضافه یک فدراسیون ها (و کانون های انجمن های صنفی کارفرمایی) زیرمجموعه یک بخش (با کد سطح یک) از طبقه بندی استاندارد بین المللی کلیه فعالیت های اقتصادی (ISIC) کنفدراسیون آن فعالیت محسوب می گردد. کنفدراسیون ها موسسات مستقل غیر دولتی، غیر سیاسی، غیر انتفاعی، دارای شخصیت حقوقی مستقل و عضو محور می باشند، توسط اعضا اداره می گردند و به اعضا یا به نمایندگی از اعضای خود خدمت می کنند و در صورت عضویت در اتاق ایران از مزایا و پوشش های حمایتی اتاق ایران برخوردار خواهند بود.

طرح مساله:

مطابق اصل آزادی (The Freedom Principle) در حقوق عمومی که اصول ۹، ۱۲، ۱۳، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۴۴، ۴۶ و ۵۶ قانون اساسی و ماده ۹۶۰ قانون مدنی بر آن بنا گردیده، شهروندان آزاد به انجام هر کاری هستند مگر قانون منع نموده باشد. همچنین مطابق اصل قانونمداری (Rule of Law) در حقوق عمومی، که اصول ۴، ۳۶، ۳۷، ۷۱ و ۱۳۸ قانون اساسی و قانون مدیریت خدمات کشوری بر آن بنا گردیده، دولت و تمام نهادهای آن باید در چارچوب قانون عمل کنند و هیچ اقدام، تصمیم یا سیاستی بدون مجوز قانونی مشروعیت ندارد. بنابراین ثبت تشکل توسط هر یک از مراجع دولتی و فعالیت تشکل های یاد شده تنها در چارچوب قوانین آمره مجاز و به آن مقید است، در عین حال ثبت تشکل توسط اتاق ها با توجه با ماهیت خصوصی آنها در کلیه موارد مجاز است مگر به قوانین مقید شده باشند.

با این مقدمه فقدان یک تصویب‌نامه تنقیحی متمرکز بر قوانین حاکم بر شکل‌گیری و حوزه فعالیت تشکلهای موجب فعالیت موازی برخی تشکلهای دولت-انتظام (تشکل‌هایی که نزد مراجع دولتی ثبت می‌گردند) با تشکلهای اتاق-انتظام گردیده است.

پیشنهادهای:

۱- معاونت حقوقی ریاست جمهوری، در خصوص محدوده فعالیت هر یک از اقسام تشکلهای اعلام نظر و معین نماید که کدام یک از اقسام تشکلهای فوق ذیل تعریف تشکل اقتصادی موضوع ماده ۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار قابلیت تعریف دارند؟

۲- با عنایت به مفاد ماده ۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، چنانچه نام تشکلی در فهرست ملی تشکلهای اقتصادی درج گردید، مشمول کل احکام ماده یاد شده نیز خواهد بود.

۳- از آنجا که هر یک از تشکلهای حاضر در فهرست ملی تشکلهای اقتصادی تنها ذیل کد آیسیک مرتبط با حوزه فعالیت تعریف شده خود مرجعیت دارند، اظهار نظر تشکلهای خارج از حوزه تعریفشان و نیز هرگونه استعلام دستگاه‌های اجرایی از تشکلهای غیرمرتبط، دارای موضوعیت و رسمیت نمی‌باشد.

با توجه به ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۴ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، (که مدت دو ماه را برای اجرایی نمودن تصمیمات کارگروه جهت ادغام، یکپارچه‌سازی و شبکه‌سازی توسط تشکلهای و مراجع قانونی ثبت آنها تعیین نموده و تصمیمات کارگروه را در محدوده آیین‌نامه برای کلیه مراجع ثبت تشکل اقتصادی موضوع بند ب ماده ۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار لازم‌الاجرا دانسته)، سازمان ثبت به عنوان مرجع نهایی ثبت همه تشکلهای مشمول حکم یاد شده است.

۴- در اجرای مواد ۵ و ۶ آیین‌نامه، چنانچه چهار رقم ابتدایی کد شناسایی دو یا چند تشکل یکسان باشد، گزارش کارشناسی دبیرخانه کارگروه مبنی بر تطبیق موضوع و حوزه فعالیت تشکلهای یاد شده با یکدیگر (بر مبنای کدهای فعالیت طبقه‌های بالاتر از رقم چهارم) به کارگروه ارایه و با حضور نمایندگان تشکلهای موضوع گزارش و استماع نظرات ایشان در جلسه کارگروه در خصوص ادغام تشکلهای یاد شده تصمیم‌گیری خواهد شد. تشکلهای موضوع این ماده در صورت تصویب ادغام، ظرف یک سال از اعلام کارگروه به ایشان و مراجع قانونی صدور مجوز، مکلف به ادغام در تشکلی هستند که با تشخیص کارگروه از حیث به‌روز بودن مجامع و تشریفات ثبتی، توان مالی و برخورداری از اعضای فعال وضعیت بهتری دارد. مرجع نهایی برای ثبت تشکل توسط کارگروه به مجمع عمومی تشکل پیشنهاد شده، لیکن با تصمیم اکثریت حاضرین در مجمع قابل تغییر خواهد بود.

۵- هر یک از تشکلهای حاضر در فهرست ملی تشکلهای اقتصادی تنها در حوزه فعالیت تعریف شده خود مرجعیت دارد و اظهار نظر تشکلهای خارج از حوزه تعریفشان فاقد رسمیت است.

تبصره- به مجرد انتشار فهرست ملی، استعلام دستگاه‌های اجرایی از تشکلهای اقتصادی در موارد مشخص مرتبط به فضای کسب و کار (موضوع ماده ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر کسب و کار) صرفاً و تنها بر پایه فهرست ملی تشکلهای صورت می‌پذیرد. هر گونه استعلام دستگاه‌های اجرایی از تشکلهای غیرمرتبط، فاقد موضوعیت و رسمیت است.

۶- تصمیمات کارگروه در محدوده آیین‌نامه و دستورالعمل حاضر برای هر سه اتاق و سایر مراجع ثبت تشکل اقتصادی موضوع بند ب ماده ۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار لازم‌الاجرا بوده و سازمان ثبت تا اجرای کامل هر مصوبه، ثبت تغییرات تشکلهای موضوع هر مصوبه را معلق می‌نماید.

۷- از تاریخ ابلاغ این مصوبه ثبت صورتجلسات تاسیس و تغییرات تشکلهای اقتصادی از طریق پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی انجام خواهد شد. با توجه به موارد ذکر شده و درخواست فراکسیون تشکلهای، این موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار قرار گرفته است.

بنا بر اهمیت موضوع و درخواست فراکسیون تشکلهای، بررسی این موضوع در دستور کار دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار اتاق ایران قرار گرفته است.